

שׁוֹבֵה יִשְׂרָאֵל

בס"ד, שב"ק פרשת משפטים כ"ה שבט תשע"ב | גליון 490

דברי הימים

פרשת שקלים

בזמן שבית המקדש היה קיים, מראש חודש אדר ואילך היו מכריזין שעל הציבור להביא מחצית השקל לבית המקדש עבור קרבנות ציבור והעבודה שנעשתה בבית המקדש, וכך היו כל ישראל שותפים בעבודת המקדש באופן שווה "הַעֲשִׂיר לֹא-יִרְבֶּה, וְהַדֵּל לֹא יִמְעוּט" (שמות ל' ט"ו). כיום שאין בידינו לקיים מצוה, קוראים את פרשת שקלים בשבת שלפני ראש חודש אדר. וכתב המ"ב "ואנו משלמין פרים שפתינו בקריאת הפרשה של כי תשא דכתיב בה ענין השקלים". ומוציאין שני ספרי תורה בראשון קוראים את פרשת משפטים ובשני את פרשת שקלים. ויהי קצון שִׁיבְנֶה בית המקדש בְּמִהְרָה בְּיָמֵינוּ. נַעֲבֹדְךָ בְּיָרְאָה פִּימִי עוֹלָם וְכָשֵׁנִים קְדָמוֹנִיּוֹת.

כ"ח בשבט

יום טוב במסכת תענית

בכ"ח בשבט בשנת ג' תרצ"ח, 24 שנים לפני מאורעות חנוכה. בא אנטיוכוס בראש חיל גדול לירושלים במטרה להחרים את ירושלים ולהשמיד את כל היהודים, ולא היו יכולים ישראל לצאת ביום מבתיהן רק בלילה מִפְחַד הָאוֹיֵב. אולם לפתע שמעו שמועות רעות מארצו ומיהרו להסתלק מארץ ישראל, ואותו יום עשאוהו יום טוב במגילת תענית.

מדברי מו"ר ועט"ר רבי יאשיהו יוסף פינטו שליט"א

וְשָׁמַר תּוֹכַחַת יִכְבֵּד

פרשת משפטים פותחת בדניי עבד עברי, אדם שירד לדיוטא התחתונה ופגע בממונם של אחיו, וכאשר נתפס בקלקלתו, לא היה לו די ממון כדי להחזיר את גניבתו, לכן מכרהו בית דין לאדון בעל יכולת, ותמורת עבודתו אצלו שש שנים, פורע האדון את חובו לנגזל. חכמה עצומה טמונה בזה, הרי מטרת התורה הקדושה לא רק להעניש את החוטא על חטאו, כי הבורא לא יחפוץ במוות המת, כי אם בשובו מדרכו וחיה. והיסורים הבאים לאדם, הם בכדי ליישר אותו ולכוון אותו לדרך של אמת. לכן, במקום לבייש את הגנב ולהשפילו ברבים, בחרה התורה עבורו דרך של תיקון מן השורש, לחנכו בדרך של כבוד, לחבר אותו אל בעל בית צדיק ונאמן, ירא ה' וחסיד. שהן מי יסכים להכניס גנב מועד לביתו? ומי יביא לתוך ביתו את הרעה החולה הזו? רק אדם צדיק וישר שנהרג בממון אחרים, ולכסף אין ערך בעיניו. הוא זה שיוכל בדרך עקיפה לחנך את הגנב ולהראות לו את סדרי העדיפויות האמיתיים שבחיים. שהרי אמרו חכמים שכל הקונה עבד עברי לעצמו כאילו קונה אדון לעצמו, משום שהאדון צריך לנהוג בעבד בכבוד ובהגינות ולתת לו את הארוחה הטובה ביותר, הבגדים הטובים ביותר, ולהקדים את הנאת העבד להנאת האדון. ועל ידי כך ילמד העבד דרכי חכמה ויבין שערך הממון פחות מערך כבוד האדם, ואחרי שש שנים בוודאי יחזור למוטב, וזאת על ידי שקיבל חינוך בדרך של כבוד. מצינו במשה רבנו שהוכיח את בני ישראל ולימדם מוסר בדרך של כבוד, וכמו שכתוב (דברים א, א) "אֵלֶּה הַדְּבָרִים אֲשֶׁר דָּבַר מֹשֶׁה אֶל

כָּל יִשְׂרָאֵל", ופירש רש"י, לפי שהן דברי תוכחות, ומנה כאן את כל המקומות שהכעיסו לפני המקום, לפיכך סתם את הדברים, והזכירן אך ברמז מפני כבודם של ישראל. ורש"י ז"ל כתב עוד על הפסוק (שם ג') "וַיְהִי בְּאַרְבָּעִים שָׁנָה", מלמד, שלא הוכיח אלא סמוך למיתה. והדבר נורא למתבונן, הלא משה רבנו הוכיח את עם ישראל רק ברמז מפני כבודם, ובכל זאת לא ראה מקום ויכולת ושעת הכושר להוכיחם, אלא בחודש שבט, סמוך למיתתו. והלא פשיטא שאם היה מוצא שעת הכושר להוכיחם קודם לכן, וודאי שהיה מקיים את מצות התורה (ויקרא יט, יז) של "הוֹכַח תּוֹכִיחַ אֶת עַמִּיִּךָ", וכפי שדרשו חז"ל (ב"מ לא) אפילו מאה פעמים יאה חוזר ומוכיחו עד שיקבל את דבריו. ובכל זאת רואים אנו שמשה רבנו נמנע מלהוכיח את בני ישראל, משום שידע שלא היו מקבלים את דבריו, ותוכחתו לא היתה מוצאת מסילות לליבם כדי לעשות פרי. ועל כן נמנע וכבש את תוכחתו כל אותם השנים, ורק כאשר ראה שהגיע הזמן והשעה המוכשרת לאמר את תוכחתו, אמרה לבני ישראל בכבוד הראוי והיאה להם. וזהו לימוד גדול עבורנו, כי פעמים ואדם רואה דבר של קלקול בביתו או בבניו או בחבריו, ומיד בוערת בו קנאת ה' להוכיח ולעמוד בשער בת רבים, אך החכם עיניו בראשו לראות האם יתקבלו דבריו ויעשו פרי, כי כשם שמצוה לאמר את הדבר הנשמע כך מצוה שלא לאמר את הדבר שאינו נשמע (יבמות סה, ב). וכאשר מוכיח בכבוד מקבלים את דבריו, ולמזהיר ולנוהר שלומים תן כמי נהר.

ר"ת	יציא	כניסת	ירושלים
18:44	18:04	16:51	ירושלים
18:40	18:06	17:07	ת"א אשדוד
18:39	18:04	16:56	חיפה
18:41	18:06	17:06	ב"ש

השיעור השבועי מהאדמו"ר רבי יאשיהו פינטו שליט"א
 יתקיים בימי חמישי בשעה 21:00 בהיכל ישיבת שובה ישראל
 רח' שבט בנימין 34, רובע י"ב, אשדוד. פרטים נוספים בטל: 08-8679897

ניתן לקבל את העלון במייל מידי שבוע, לאחר הרשמה במייל: info@shoovaisrael.com
 כמו כן ניתן לקבל במייל את דבר התורה היומי מהאדמו"ר רבי יאשיהו פינטו שליט"א
 לאחר הרשמה במייל: info@shoovaisrael.com

בשר בחלב

הזהרנו בתורה בשלושה מקומות לא תִבְשַׁל גְּדֵי בַחֲלָב אִמּוֹ" אחת הפעמים היא בפרשתנו "רֵאשִׁית בְּכוּרֵי אֲדָמָתְךָ תָּבִיא בֵּית ה' אֱלֹהֶיךָ לֹא תִבְשַׁל גְּדֵי בַחֲלָב אִמּוֹ" (כ"ג, י"ט) למדו חז"ל במסכת חולין "ג' פעמים - אחד לאיסור אכילה, ואחד לאיסור הנאה ואחד לאיסור בישול".

התורה אסרה אכילה, הנאה ובישול של בשר בהמה טהורה בחלב בהמה טהורה. וחכמינו גזרו גם על בשר עוף בחלב, כדי שלא יבוא לידי מכשול. ואע"פ שלא אסרה התורה בישול והנאה בשאר המאכלות האסורות, מכל מקום בבשר וחלב החמירה. מאחר ובהיות הבשר לבדו הינו מאכל היתר והחלב לבדו ג"כ מאכל היתר, ורק בהצטרף שניהם יחד הם אסורים באכילה, לכן נאסר אף הבישול כשי"ג, שמא יבוא אדם לבשל את שניהם ויטעה ויטעם מהתבשיל.

טעמים שונים נאמרו בסיבת איסור בשר בחלב, האבן עזרא בפרשתנו כותב: "אולי היה כי אכזריות לב הוא לבשל הגדי עם חלב אמו, כדרך 'ושור ושה אותו ואת בנו לא תשחטו', גם 'לא תקח האם על הבנים'". ואין לנו צורך לבקש מה טעם איסורו, כי נעלם מעיני הנבונים". אף הרשב"ם כתב: 'וגנאי הוא לאדם ובליעה ורעבתנות לאכול חלב האם עם הבנים'. הרמב"ם במורה נבוכים מביא טעם נוסף: "אין רחוק אצלי שיש בו ריח עבודה זרה, אולי כך היו עושיין בעבודה מעבודתיה או בחג מחגיגה". בכל אופן מצוה זו הינה חוק, כפי שכותב הכלי יקר בפירושו על הפסוק: "בטעם מצוה זו, יצאו רוב המפרשים ללקוט ולא מצאו בה טעם מספיק, עד שיש אומרים שמצוה זו מן החוקות שאין להם טעם נודע לנו".

כדי להמנע לחלוטין מאכילת בשר וחלב יחד, נהגו להמתין שש שעות בין אכילת בשר לחלב, וזאת משום שטבע הבשר למשוך טעם ושמוניות בפה עד שש שעות ע"פ דעת רש"י. ואילו לדעת הרמב"ם, משום שעדיין נשאר בשר בין השיניים וכשיאכל מאכלי חלב, נמצא שאוכל בשר וחלב יחד. אך לאחר שש שעות גם אם נשאר בשר הרי הוא סרוח לגמרי ואין בו טעם כלל. ולהלכה נפסק כשני הטעמים, ולכן אם אדם אכל רוטב או מרק בשירי ללא חתיכת בשר, הרי לפי דעתו של הרמב"ם לא היה צריך להמתין. משום שלא לעס בשר ולא יתכן שתתקע בין שיניו חתיכת בשר, אך משום הטעם שכתב רש"י שנמשך הטעם בפה, אינו רשאי לאכול אלא רק לאחר שש שעות. אמנם יש שנהגו להמתין פרק זמן קצר יותר. וכל אחד יקפיד כמנהג אבותיו

ותומכיה מאושר

"עץ חיים היא למחזיקים בה ותומכיה מאושר" יש לתמוה מה בין 'מחזיק' לתומך', ומדוע למחזיק נעשית התורה עץ חיים ומרפא, בעוד שלתומך נותנת התורה אושר בלבד? משל למה הדבר דומה, לאדם שחלה ברגליו ונטה ליפול. בא חברו והעמיד לו מסעד ומשענת לבל יכשל ולא ימעד בפתחים. בא אחר והשקהו סמי-מרפא, שהעלו ארוכה לחוליו והשיבו לו את רגליו כבראשונה. אמנם חשוב הסעד שחברו הראשון נתן לו, אך ודאי שכוחו וזכותו של זה שהשיב את לו את איתנו כבתחילה, גדולים לאין ערוך משל הראשון.

כמו כן, בין מחזיקי התורה, ישנם נדיבים גדולים אוהבי תורה ולומדיה, המחזיקים תורה תמידים כסדרן, למען תוכל התורה לעמוד על רגליה ולהתקיים מבלי צער. אך יש נדיבים קטנים, החשים לעזרת התורה, רק בשעה שהיא נקלעת למצור, וגורלה כבר נע על כף המאזניים לשבט או לחסד, אזי מציבים לה תומך ומשענת עד יעבור זעם.

למחזיקי התורה הקבועים, נעשית התורה עץ חיים שמש צדקה ומרפא, מידה כנגד מידה שחיזקו את התורה הקדושה ברפואה והעמידה על רגליה, אך התומכים הקטנים המציעים לפרקים, המה רק מאושרים.

רבי ישראל ליפקין סלנטר - "אור ישראל" - כ"ה שבט ה'תרמ"ג

בית הכנסת כשבידו עוגה, הוא ברך עליה ואכלה לעיני כל הקהל. רבי ישראל התיר אף לחלל את השבת עבור החולים, ושלח את תלמידיו לעזור לחולים כשהוא מבטיח שלא יאונה להם רע, בזכות החסד שהם עושים עם החולים במחלה המדבבת, ואכן אף לא אחד מהם נדבק במחלה.

רבי ישראל סובב בכמה מקהילות ישראל באירופה, כאשר בכל מקום הוא מפיץ את שיטת המוסר ומעמיד תלמידים, בדרשותיו היה מתמקד בחובותיו המוסריות של היהודי, בתיקון המידות ובמצוות שבין אדם לחברו, והיו דבריו כנחל הנובע, ותוכחתו המוסרית נאמרה באמרי נועם מרפא לנפש, שחוללו רושם גדול בלב שומעי לקחו. אחת מאמרותיו הידועות נאמרה בעקבות מקרה שבו רבי ישראל עבר באישון ליל לידי ביתו של הסנדלר, וראה עמל וטורח בעבודתו לאור הנר, כששאל רבי ישראל את הסנדלר מדוע אינו פורש למנוחה, ענה לו הסנדלר כי כל זמן שהנר דולק, אפשר לתקן. לקח מזה רבי ישראל מוסר גדול לחייו, ואף העביר לתלמידיו את לימודו מכך, שכל זמן שאנו חיים בעולם ניתן לתקן ולעמוול. בשנת ה'תרמ"ב שב רבי ישראל לעיר קניגסברג שברוסיה, בהגיע החורף חלה רבי ישראל ובערב שבת כ"ה שבט שנת ה'תרמ"ג השיב את נשמתו ליוצרו.

רבי ישראל ליפקין מסלנט, נולד בשנת ה'תק"ע, בעיר זאגור שבצפון ליטא, לאביו רבי זאב וואלף ליפקין אב"ד גאלדינגן. כבר מילדותו נודע רבי ישראל כמתמיד עצום ברוך כשרונות ששכלו חד וחריף, והתפרסם באיזור כ'עילוי מזאגורי'. עד גיל 12 למד תורה אצל אביו ולאחר מכן שלחו אביו לסלנט, באותם ימים למד רבי ישראל אצל רבי צבי ברוידא מסלנט ואצל רבי יוסף זונדל מסלנט שקירבו והדריך אותו בלימוד המוסר. כשגדל רבי ישראל והעמיק בלימוד המוסר והיראה, הקים את "תנועת המוסר" כמלחמה מול ההשכלה שאיימה בתקופה זו על כרם ישראל. בתחילה היתה התנגדות לתנועתו אך אט אט היא שככה ורוב הישיבות במחוז ליטא הכניסו את לימודי המוסר כחלק מסדרי הלימוד, רבי ישראל העמיד תלמידים רבים שהמשיכו את דרכו זו ואת שיטת המוסר כשהידועות שבהם היא שיטת ישיבת קלם, ישיבת נוברהדוק וישיבת סלבודקה.

רבי ישראל היה ידוע כאדם העשוי ללא חת, בשהותו בוילנא פרצה מגיפת החולירע שהפילה חללים רבים, רבי ישראל פסק כי חובה לאכול ביום הכיפורים, וכדי לתת משנה תוקף לדבריו, עלה ביום הכיפורים לבימת

הילולת סידנא בבא סאלי זיע"א במוסדות "שובה ישראל"

בשנת התר"נ למשפחת רבנים מיוחסת. אביו רבי מסעוד שימש כרב בקהילת תאפיללת במרוקו, וסבו היה רבי יעקב אבוחצירא, "האביר יעקב" שהיה מפורסם כמקובל גדול ותלמיד חכם עצום. כבר מגיל צעיר נהג רבי ישראל אבוחצירא בפרישות והיה שומר את עינו ומרבה בתעניות. עוד במרוקו שימש כרב המחוז כולו, וכאשר הגיע לביקורים בארץ ישראל, חרדו כל צדיקי הדור לעומתו. מספר פעמים נדד מחוץ לארצו, אך שב למרוקו על מנת לחזק את המצב הרוחני שם. לבסוף עלה לארץ בשנת תש"ל וקבע את מושבו בעיירה נתיבות כאשר רבים נהרו להתברך מפיו ולקבל עצה והדרכה.

רגעי ההוד של המעמד הנדיר, הגיעו כאשר החל האדמו"ר רבי יאשיהו פינטו לשאת את דבריו. דומה היה כי דמותו של סבו זקנו לא משה מזכרונו "ישראל אשר בך אתפאר" קרא בהתרגשות, ותיאר במתק לשון את עבודתו הרוחנית ומעלותיו הנשגבות והמרומומות של רבי ישראל אבוחצירא זצ"ל, ועובדות מרתקות על חייו, תורתו והנהגותיו בקודש. כמידי שנה אף השנה נערכה הילולא לכבודו של סידנא בבא סאלי זיע"א, ברוב פאר והדר בסניפים של מוסדות "שובה ישראל" באשדוד, אשקלון, ובקריית מלאכי, וברחבי העולם בהשתתפותם של אלפי איש.

האור שבקע מהשדרה החמישית במנהטן, האיר את חשכת הגלות ברחובות ניו-יורק. סואנים במיוחד הם הרחובות במנהטן, המון אדם שוטף אותם מידי יום, נחל בלתי פוסק של אנשים המחפשים אחר עצמם. מכירים הרחובות אורות אחרים, מצועזעים, מסמאים, אורות מהבהבים שמוותרים את הנפש נבוכה. וכעת היה האור שונה, אור יקרות רך ומלטף, מרומם ומזרים כוחות רוחניים עילאיים. אור של קדושה.

מאות אנשים, נכבדים ואנשי ציבור התכנסו בשדרה החמישית ברחוב 58, בלב ליבה של מנהטן, במרכז הרוחני של קהילת "שובה ישראל". התקבצו ובאו מכל רחבי ניו יורק. מי ברכבו ומי באוטובוסים המאורגנים, להשתתף בהילולא המרכזית שנערכה לכבודו של סידנא בבא סאלי" רבי ישראל אבוחצירא זיע"א. את ההילולא פיארה השתתפותו של נינו האדמו"ר רבי יאשיהו פינטו שליט"א. פרקי משניות נאמרו לעילוי נשמת הצדיק, והושמעו פיוטים שעברו מדור לדור במסורת של המשפחה האצילה המלומדת בניסים.

ד' שבט הוא יום פטירתו של הצדיק זיע"א, מגדולי רבני מרוקו היה ושמנו נודע בקדושתו. רבי ישראל אבוחצירא זצ"ל נולד במרוקו

הצרעה

הצרעה ניזונה מצוף הפרחים, מפירות ומדבש, ואף מוצאת את מזונה בפגרי בעלי חיים או שאריות מזון. ישנן מיני צרעות אשר צדות את דבורי הדבש, ומעבירות אותן לקן למאכל לזחלים. בכך הן מהוות איום לענף הכוורנות. סוף מר מצפה לכוורת שהותקפה ע"י קבוצה של צרעות, הצרעות תוקפות את הדבורות הפועלות ומשתלטות בסופו של דבר על הכוורת, וניזונות מהזחלים וממאגרי המזון שהיו בכוורת. לעומתן ישנן מיני צרעות שדווקא מועילות לחקלאות ע"י שהן תופסות מזיקים אחרים. גוף הצרעה גדול יותר מהדבורה, אך קיימת צרעה קטנה הנראת כדבורה, הנקראת "צרעה גזרנית" מלכת הצרעות בונה את הקן בדרך כלל באדמה, בחכמתה הרבה שהבורא חנן אותה היא אינה מותירה את רגבי האדמה בקרבת מקום, כדי שלא יזהו טורפים את הקן, אף כאשר עוזבת המלכה את הקן לזמן מה היא אוטמת את פתח הקן בחומרים הנמצאים בקרבת מקום. האיטום מתבצע האופן מוחלט כאשר יש בקן ביצים. הקן בנוי ממחילות ומחולק לתאים. התאים המשושים בנויים בדרך כלל מחומר המכיל תאית אשר המלכה לועסת היטב ומערבת אותו בעפר וריה. אמנם עמלנית היא הצרעה, מבצעת בקפידה את תפקידה, אך כפי שאמר דוד המלך, מפסדת דבש הינה, לא די שאינה מייצרת דבש בעצמה, היא אף אוכלת מהדבש הנוצר ע"י הדבורה.

נאמר בפרשתנו וְשַׁלַּחְתִּי אֶת הַצְרָעָה לְפָנֶיךָ וְגַגְשָׁה אֶת הַחַיִּי אֶת הַקְּנָעִי וְאֶת הַחֲתִי מִלְּפָנֶיךָ" מפרש רש"י שצרעה היא מן שרץ עוף, ומוסיף הרמב"ן והוא מין ידוע כגון הדבורה. והיתה מכה אותם בעיניהם ומטילה בהם ארס והן מתים. ידוע המדרש, ששאל דוד המלך ע"ה כשראה צרעה תוקפת עכביש: "מה הנאה בבריות הללו שבראת בעולמך? הן הצרעה מפסדת דבש ואין בה כל הנאה, והעכביש, אמנם, אורג כל העת – אך אין מעשה סתיו יוצר לבוש!" ומאחר ולעג לבריותיו של הקב"ה, הגיעה השעה והזדקק להן. ואכן ארע שדוד המלך נלכד ברגליו של אבנר בן נר שר הצבא של שאול המלך ולא יכול היה לברוח, וכשבקש רחמים מאת ה', מיד עשה הקב"ה נס: שלח צרעה וזו עקצה את רגלי אבנר. מעצמת העקיצה מהר אבנר לזקוף את רגליו, ודוד נחלץ מצרה. באותו שעה שבח דוד את ה', וכך אמר: "רבונו של עולם! מי יעשה כמעשיך וכגבורותיך, שכל מעשיך נאים!". גדולה היא הצרעה וצבעה חום או שחור מפוספס בצבע צהוב, הצבע הצהוב נועד להזהיר מפני העוקץ הארסי. העוקץ של הצרעה הוא כמחט ולכן היא יכולה לעקוץ מס' פעמים, ולא עולה לה הדבר בחייה כמו הדבורה שהעוקץ נתלש מגופה. הארס של הצרעה גורם לכאבים ולנפיחות באזור העקיצה, ומסוכן לאנשים רגישים.

08.852.0.852 אקאב